

2022-2030 M. UTENOS REGIONO PLĖTROS PLANO

PAŽANGOS PRIEMONĖS Nr. LT029-03-02-01 „VIZA FUNKCINĖS ZONOS
EKONOMINIO AUGIMO IR SOCIALINĖS ĮTRAUKTIES SKATINIMAS,
PASITELKIANČI TURIMUS IŠTEKLIUS“ PAGRINDIMO APRAŠAS

2026-07-30 Nr. T-65

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

Regiono plėtros uždavinys (-iai)	LT029-03-02 „Modernizuoti turizmo paslaugų infrastruktūrą ir sukurti bendrą turizmo rinkodarą“
-------------------------------------	--

II SKYRIUS
SITUACIJOS ANALIZĖ IR SIEKIAMAS POKYTIS

Įgyvendinant regioninę pažangos priemonę Nr. LT029-03-02-01 „VIZA funkcinės zonos ekonominio augimo ir socialinės įtraukties skatinimas, pasitelkiant turimus išteklius“ (toliau – Priemonė) **siekama spresti** 2022–2030 m. Utenos regiono plėtros plano (toliau – URPP) **1 problemos** „Nepakankama socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų kokybė ir prieinamumas“ giluminę priežastį „Blogėjanti gyventojų sveikata dėl nepakankamo gyventojų švietimo ir nepakankamos infrastruktūros sveikatos srityje, prasto asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo bei teritorinių netolygumų“; **2 problemos** „Nepakankama švietimo paslaugų kokybė ir prieinamumas“ giluminę priežastį „Formalaus ir neformalaus švietimo paslaugų kokybės bei pasiekiamumo netolygumas“; **5 problemos** „Žemas investicinės aplinkos patrauklumas“ giluminės priežastis „Mažas verslumas“, „Verslui nepalanki aplinka dėl infrastruktūros ir kvalifikuotos darbo jėgos trūkumo“ ir „Žemas Utenos regiono konkurencingumas ir gebėjimas pritraukti investicijas“; **6 problemos** „Bendros turizmo infrastruktūros ir kultūros paslaugų trūkumas, nepakankama bendra turizmo rinkodara“ giluminės priežastis „Neišnaudotas kūrybinių industrijų, kultūros kelių ir turizmo potencialas, paslaugų fragmentiškumas ir sezoniškumas“ ir „Neefektyvi turizmo rinkodara, bendradarbiavimo stoka regioniniu lygmeniu“.

Priemonės veiksmai taip pat yra numatyti Funkcinės zonos Visagino savivaldybės, Ignalinos ir Zarasų rajonų savivaldybių teritorijose (VIZA) 2024–2029 metų strategijoje (toliau – VIZA funkcinės zonos strategija) ir jais bus įgyvendinama ši strategija.

Tikslinės grupės, kurioms skirta Priemonė. Priemonės veiksmai bus įgyvendinami Visagino savivaldybės, Ignalinos ir Zarasų rajonų savivaldybių teritorijose, kurios visos kartu sudaro funkcinę zoną (toliau – VIZA funkcinė zona). Priemonė bus tiesiogiai sprendžiamos visų minėtų VIZA funkcinės zonos savivaldybių gyventojų problemos, todėl tikslinė grupė yra visi Ignalinos ir Zarasų rajonų bei Visagino savivaldybių gyventojai, imonės, investuotojai, savivaldybių viešojo sektoriaus įstaigos, turizmo sektoriaus dalyviai, atvykstantys ir vietiniai turistai.

Remiantis Valstybės duomenų agentūros (toliau – VDA) duomenimis, gyventojų skaičius ir pasiskirstymas pateikiamas 1 lentelėje.

1 lentelė. Gyventojų skaičius VIZA funkcinėje zonoje, 2023 m. pradžioje

Savivaldybė	Gyventojų skaičius	Miesto gyventojų skaičius	Kaimo gyventojų skaičius
Visagino	19 691	19 478	213
Ignalinos rajono	14 147	5 636	8 511
Zarasų rajono	14 368	6 308	8 060
Iš viso	48 206	31 422	16 784

Gyventojų skaičiaus pokytis VIZA funkcinėje zonoje pateikiamas 2 lentelėje:

*2 lentelė. Gyventojų pokytis 2020–2022 m. VIZA funkcinėje zonoje**

Savivaldybė	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Visagino	19 623	19 550	19 661
Ignalinos rajono	14 893	14 627	14 283
Zarasų rajono	15 256	14 950	14 665
Iš viso	49 772	49 127	48 609

**Priemonės pagrindimo aprašyme naudojamų statistinių duomenų šaltinis yra VIZA funkcinės zonos strategija, jei nenurodyta kitaip.*

Kaip matyti iš 1 ir 2 lentelių duomenų, visoje VIZA funkcinėje zonoje 2023 metais gyventojų skaičius buvo 403 gyventojais mažesnis nei 2022 m. Tačiau kasmet gyventojų skaičiaus mažėjimo reikšmė turi tendenciją mažėti. Ankstesniais metais gyventojų skaičius per metus sumažėdavo 518 gyventojų, o dar anksčiau – gyventojų skaičiaus sumažėjimas per metus siekė 645. Pastebima tendencija, kad kasmet sumažėjimas mažėja apie 20 proc. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad gyventojų skaičius stabilizuojasi, todėl tikslinės grupės poreikiai nekis ir priemonė įgyvendinamos veiklos bus aktualios tiek Priemonės įgyvendinimo laikotarpiu, tiek 5 metai po Priemonės įgyvendinimo pabaigos.

Esamos situacijos, problemų ir jų priežasčių analizė pateikiama URPP1 bei detalizuojama VIZA funkcinės zonos strategijoje.

- Socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugų sritis.

VIZA funkcinėje zonoje pasireiškia negatyvūs demografiniai veiksniai, tokie kaip sparčiai mažėjantis gyventojų skaičius, žemi gimstamumo rodikliai, jaunų gyventojų emigracija. Remiantis VDA duomenimis, žemas ir nuolat mažėjantis bendrasis gimstamumo rodiklis VIZA funkcinės zonos savivaldybėse (Visagino sav. 2023 m. – 4,6, Ignalinos r. sav. – 4,1, Zarasų r. sav. – 4,7, šalyje – 7,0) ir didelis bendrasis mirtingumo rodiklis (Visagino sav. 2023 m. – 13,8, Ignalinos r. sav. – 20, Zarasų r. sav. – 17,7, šalyje – 12,4) sąlygoja gyventojų skaičiaus mažėjimą. Funkcinės zonos savivaldybėms yra būdingos aukštos demografinės senatvės koeficiento reikšmės: 2023 m. Ignalinos r. savivaldybėje šio koeficiento rodiklio reikšmė siekė 259, Zarasų r. sav. – 219, Visagino sav. – 191, kai vidutiniškai šalyje jo reikšmė buvo 134.

VIZA funkcinės zonos savivaldybėms būdingas aukštas skurdo rizikos lygis. 2023 m. VDA duomenimis skurdo rizikos lygis Visagino savivaldybėje buvo 24,5 proc., Zarasų r. sav. – 27,9 proc., Ignalinos r. sav. – 26,7 proc., kai Utenos regiono vidurkis buvo 24,8 proc., o šalies – 19,9 proc. Senėjimas ir auganti skurdo rizika daro neigiamą įtaką gyvensenos ypatumams, kurie yra reikšmingi veiksniai gyventojų mirtingumui, ypač nuo širdies ir kraujotakos sistemos ligų. VIZA funkcinėje zonoje prastą visuomenės sveikatos situaciją indikuoja VDA rodiklis Prevencinėmis priemonėmis išvengiamas mirtingumas (standartizuotas) (mirusiųjų skaičius 100 tūkst. Gyventojų) – 2022 m. Ignalinos r. sav. Rodiklis buvo 394,97, Zarasų r. sav. – 401,08, Visagino sav. – 322,61, o šalies vidurkis – 283,26. Pagal Lietuvos savivaldybių gyvenimo kokybės indekso (toliau – GKI)

sveikatos paslaugų sub-indeksą Zarasų r. sav. 2022 m. užėmė 58 vietą tarp 60 šalies savivaldybių, Ignalinos r. sav. – 56, Visagino savivaldybė – 46 vietą šalyje. Tai rodo, kad sveikatos paslaugos VIZA funkcinėje zonoje prieinamos daug blogiau nei didesnėje dalyje Lietuvos teritorijos.

Neaktyvi darbo rinka (nedidelės įsidarbinimo galimybės) lemia aukštą 1 000 gyventojų tenkanti socialinės pašalpos gavėjų skaičių. Remiantis VDA duomenimis didžiausias Utenos regione 1 000 gyventojų tenkantis socialinės pašalpos gavėjų skaičius 2020 m. fiksuotas Ignalinos (54), Zarasų (46) r. savivaldybėse, kiek mažesnis – Visagino (29) savivaldybėje; palyginimui mažiausias ir atitinkamai mažesnis už šalies vidurkį šis rodiklis yra tik Utenos rajono savivaldybėje (11).

Nepakankamas dėmesys sveikatinimui ir sveikos gyvensenos raštingumo stygius ypatingai aktualus tarp vaikų ir jaunimo. Remiantis Higienos instituto tyrimu „Mokinių sveikata 2022–2023 mokslo metai“, analizuojamu laikotarpiu Zarasų r. savivaldybėje buvo daugiausiai šalyje 2–6 m. amžiaus mokinių, kurie turėjo antsvorio (12,6 proc.). Palyginus su 2021–2022 m. m. duomenimis, rodiklis Zarasų r. savivaldybėje išaugo 4,8 proc. Visagino savivaldybėje daugiausia 7–17 m. amžiaus mokinių, kuriems paskirtos specialios rekomendacijos (20,1 proc.), nes nustatyta miopija (trumparegystė), Zarasų r. savivaldybėje daugiausiai 7–17 m. amžiaus mokinių, kuriems 2021–2022 m. paskirta specialioji rekomendacija, nes nustatytas nepatikslingas nutukimas. Nepakankamas gyventojų sveikos gyvensenos raštingumas bei esami rizikos faktoriai nulemia tai, kad viena iš pagrindinių mirčių priežasčių regione yra kraujotakos sistemos ligos. Analizuojant 2014–2020 m. duomenis nustatyta, kad Utenos regione mirčių dėl kraujotakos sistemos ligų skaičius, tenkantis 100 tūkst. Gyventojų, didėjo 16,74 proc., kai šalyje padidėjo tik 6,86 proc. Vertinant VIZA funkcinės zonos savivaldybes, mirčių nuo kraujotakos ligų mažiau už šalies vidurkį fiksuota tik Visagino savivaldybėje, tačiau palyginus su 2014 m. duomenimis ir čia jų skaičius išaugo 28,95 proc. Atitinkamu laikotarpiu Ignalinos r. savivaldybėje šis skaičius didėjo 5,77 proc., Zarasų r. savivaldybėje – 18,50 proc.

Planuojami šios srities projektai prisidės prie Utenos regiono problemos „Nepakankama socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų kokybė ir prieinamumas“ sprendimo gerinant ir kuriant naujas paslaugas bei įveiklinant turimą infrastruktūrą sveikatos ir socialinėje srityje, mažinant paslaugų kokybės atotrūkį nuo didžiųjų regionų centrų. Taip pat įgyvendinus projektus bus aktyvinamas gyventojų švietimas sveikatos srityje, sukurtos prieinamos paslaugos ir mažinamas teritorinis netolygumas.

- Švietimo paslaugų sritis.

Esama infrastruktūros būklė bei inovatyvių mokinius įtraukiančių mokymosi metodų trūkumas nulemia ir prastesnius mokymosi pasiekimo rezultatus. VIZA funkcinės zonos savivaldybėse neformaliojo švietimo paslaugomis gyventojai naudojasi netolygiai: remiantis VIZA funkcinės zonos savivaldybių duomenimis, 2022 m. neformaliajame ugdyme Visagino savivaldybėje dalyvavo 73,33 proc. visų mokinių, Zarasų ir Ignalinos r. savivaldybėse šis rodiklis atitinkamai buvo 52,1 proc. ir 39,9 proc. Tai rodo, kad nors atstumai tarp savivaldybių nedideli, tačiau trūksta bendradarbiavimo ir bendros veiklos, taip pat funkcinės zonos savivaldybėse trūksta inovatyvių sprendimų užtikrinant neformaliojo švietimo paslaugų prieinamumą bei kokybę. Švietimo paslaugų poreikis, atsižvelgiant į neformalaus švietimo paslaugų specifiką, yra aktualus visose funkcinės zonos savivaldybėse. Nei vienoje VIZA funkcinės zonos savivaldybėje nėra įrengtų STEAM laboratorijų, išskyrus Visagino savivaldybėje sukurtas Inovacijų klasterio erdves, skirtas suaugusiųjų neformaliajam švietimui ir kūrybiniam užimtumui. Artimiausi STEAM atviros prieigos centrai yra Utenoje, Panevėžyje, Vilniuje. Dėl atstumo ir prastai išvystyto viešojo transporto Utenos kryptimi, funkcinės zonos savivaldybių moksleiviai turi tik labai retas galimybes lankytis šiame centre. Tuo metu aukštos kokybės, šiuolaikiškų gamtos, tikslųjų mokslų ir informacinių technologijų srities neformalaus švietimo paslaugų poreikis yra aktualus visoms VIZA funkcinės zonos savivaldybėms, ypač atsižvelgiant į jose vyraujančias ekonominės veiklos sritis. Netolygiai

prieinamas STEAM švietimas atspindi ir priėmimo į aukštųjų mokyklų I pakopos ir vientisąsias studijas rezultatuose. Pvz., 2023–2024 m. Visagino savivaldybės 11 proc. įstojusių į aukštąsias mokyklas abiturientų įstojo į informatikos mokslų aukštųjų mokyklų I pakopos studijų programas, kai įstojusių į šios krypties studijas iš Zarasų r. ir Ignalinos r. savivaldybių dalis buvo mažesnė, t.y. po 7 proc. visų įstojusiujų į aukštąsias mokyklas. Panaši situacija ir su įstojusiais į inžinerijos bei sveikatos kryptių studijų programas.

Planuojami šios srities projektai prisidės prie Utenos regiono problemos „Nepakankama švietimo paslaugų kokybė ir prieinamumas“ sprendimo gerinant ir kuriant naujas paslaugas bei įveiklinant turimą infrastruktūrą, kuriant modernų STEAM centrą, kuris prisidės prie moksleivių bendrojo ugdymo stiprinimo, paskatins rinktis specialybes būtinąs regiono verslo darbo rinkai (pvz., inžinerinė pramonė).

- *Ekonomikos ir investicinės aplinkos sritis.*

Visose VIZA funkcinės zonos savivaldybėse žemas materialinių investicijų lygis, mažas gyventojų verslumas, verslo įmonėse dominuoja mažai konkurencingos, žemos pridėtinės vertės produkcijos gamyba, santykinai žemas vidutinis darbo užmokestis. Gerai apmokamų darbo vietų trūkumas sąlygoja neaktyvią, besitraukiančią darbo rinką. Kompleksinis ekonominių rodiklių vertinimas (pagal Lietuvos savivaldybių GKI sub-indeksą „Gyventojų verslumas ir verslo konkurencingumas“) rodo menką ekonominį aktyvumą ir nepakankamą ekonominės plėtros potencialą: 2022 m. Ignalinos r. savivaldybė užėmė 56 vietą, Zarasų r. savivaldybė – 58 vietą tarp 60 šalies savivaldybių. Santykinai aukštesnę poziciją reitinge, tačiau vis tik žemą, užėmė Visagino savivaldybė – 46 vietą. Vertinant funkcinės zonos savivaldybių ekonomikos aktyvumą ir investicinį potencialą, pažymėtinas žemas materialinių investicijų lygis. Remiantis VDA duomenimis, materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, 2022 m. Visagino savivaldybėje sudarė 889 Eur, Ignalinos r. savivaldybėje – 782 Eur, Zarasų r. savivaldybėje – 740 Eur (palyginimui tais pačiais metais šalyje – 4393 Eur). Veikiančių ūkio subjektų skaičius, tenkantis 1 tūkst. Gyventojų, 2022 m. Zarasų r. savivaldybėje sudarė 25,38, Visagino savivaldybėje – 23,41, Ignalinos r. savivaldybėje – 25,52, kai net ir greta esančiose savivaldybėse jis aukštesnis: Molėtų r. savivaldybėje šis rodiklis sudaro 31,68, Anykščių r. savivaldybėje – 29,26, Rokiškio r. savivaldybėje – 27,74 įmonių 1 tūkst. Gyventojų. 2022 m. VIZA funkcinėje zonoje gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų) buvo 69 proc., kai tuo tarpu vidutinis užimtumo lygis šalyje buvo 73,8 proc., o pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus, VIZA 2022 m. funkcinėje zonoje buvo 19 tūkst. Eur. Žemas materialinių investicijų lygis ir mažiau konkurencingos, žemos pridėtinės vertės produkcijos gamyba sąlygoja žemą darbo užmokestį ir neaktyvią, mažėjančią darbo rinką. 2023 m. IV ketvirtį vidutinis bruto darbo užmokestis Visagino savivaldybėje sudarė 1754,6 Eur, Zarasų r. savivaldybėje – 1485,3 Eur, Ignalinos r. savivaldybėje – 1611,0 Eur (šalyje – 2073,6 Eur).

Tarp funkcinės zonos savivaldybių didžiausia darbo vietų pasiūla yra Visagino savivaldybėje. VDA duomenimis, 2023 m. Visagino savivaldybėje pagal ekonominės veiklos rūšis iš viso dirbo 4127, Zarasų r. savivaldybėje – 2065, Ignalinos r. savivaldybėje – 1754 darbuotojai. Visagino savivaldybės teritorijoje vystosi pramonės sektorius, veikia stambūs darbdaviai (valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė (toliau – Ignalinos atominė elektrinė), UAB „Visagino linija“, UAB „Intersurgical“, UAB „Visatex“), didėja ekonominių veiklų įvairovė, pavyzdžiui, kuriasi baldų gamybos, medicininės įrangos, maisto ir kt. pramonės įmonės. Tai skatina švytuoklinę įmonių ir įstaigų darbuotojų migraciją iš kaimiškųjų rajonų savivaldybių, sąlygojamą darbo vietų stygiaus gyvenamojoje teritorijoje ir finansinės motyvacijos – didesnio vidutinio darbo užmokesčio.

Esamą prastą ekonominę situaciją blogina ir tai, kad VIZA funkcinėje zonoje vyrauja žemą pridėtinę vertę kuriančios įmonės, o aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių įmonių plėtrą ir/ar naujų steigiamą riboja kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas (darbdaviams sistemingai trūksta įvairių sričių (ypač

inžinerijos, technologijų ir kt.) darbuotojų, o potencialiems investuotojams nepakanka įrodymų, kad tokie specialistai gali būti parengti), per mažai skiriama dėmesio verslumo programų diegimui ugdymo įstaigose ir suaugusiųjų švietimui, nėra jaunimo verslumo skatinimo programų, kurios skatintų jaunimą kurti jaunus verslus ir grįžti į VIZA funkcinės zonos savivaldybes baigus mokslus kitur. Trūksta paramos pradedančiajam, smulkiam ir vidutiniam verslui, trūksta mokymo-konsultacinių programų socialiniam ir/ar bendruomeniniam verslui, kadangi savivaldybių finansiniai ištekliai dėl ribotų biudžeto galimybių yra labai netolygūs.

Planuojami šios srities projektai prisidės prie Utenos regiono problemos „Žemas investicinės aplinkos patrauklumas“ sprendimo gerinant ir kuriant naujas paslaugas bei įveiklinant turimą infrastruktūrą, formuojant ir parengiant sklypus investuotojams pritraukti, aktyvinant vietos gyventojų verslumą, ypatingai susisijusį su žinių ekonomika ir inovacijų plėtra.

- *Turizmo ir kultūros sritis.*

Regionas pasižymi gamtine aplinkos įvairove, turimais rekreacijos reikmėms tinkamais pritaikyti ar jau pritaikytais kultūros paveldo objektais, kuriamais viešais traukos objektais ir privataus kapitalo vystomais poilsio, rekreacijos ir sveikatingumo centrais. VIZA funkcinės zonos savivaldybių teritorijų specifiniai turizmo ir rekreaciniai ištekliai: Aukštaitijos nacionalinis parkas, Gražutės ir Sartų regioniniai parkai, turistus traukia Zarasų, Ignalinos miesto, Strigailiščio ir Palūšės kaimų dalių kurortinės teritorijos, kultūros ir gamtos paveldo objektai, tokie kaip Stelmužės ažuolas, Ladakalnis, Antazavės dvaras, Palūšės bažnyčia, Bitininkystės muziejus, Ginučių vandens malūnas ir kt. Pastaruoju metu traukos objektais tampa Visagino savivaldybėje esantys objektai, susiję su Ignalinos atominė elektrinė – Ignalinos atominės elektrinės informacijos centras, Ignalinos atominės elektrinės valdymo pulto treniruoklis (simulatorius), pritraukiantys lankytojų. Savivaldybės komunikuoja, viešina savo turistinius išteklius atskirai, nevykdo bendros rinkodaros, o tai mažina regiono lankomumą, matomumą ir žinomumą (dažnu atveju savivaldybės lankomos atskirai, vienadienių lankytojų, kurie neturėdami informacijos apie gretimose savivaldybėse esančius objektus jų neaplanke). Objektų nepritaikymas lankymui lemia ir turizmo sezoniškumo problemą, o nesant skaitmeninių paslaugų – nesudominami pavieniai keliautojai (keliaujantys be gidų ar nesinaudojantys agentūrų paslaugomis), kurie galėtų grįžę dalintis gerąja patirtimi savo bendravimo aplinkoje ir (ar) nesunkiai skleisti informaciją apie aplankytas vietas socialiniuose tinkluose, dėl to turizmo paslaugas teikiančios įmonės dirba mažiau efektyviai, nei galėtų. Neišnaudojama turizmo objektų gausa ir pasiūla mažina turizmo sektoriaus pajamas, stabdo turizmo verslo plėtrą, naujų investicijų į šį sektorių pritraukimą.

Prie minėtų priežasčių prisideda ir neišnaudotas kūrybinių ir kultūrinių industrijų (toliau – KKI) potencialas. Nepaisant atskirų regiono savivaldybių gerųjų pavyzdžių ir įgyvendinamų iniciatyvų, bendras regiono KKI potencialas nėra išnaudotas dėl mažo bendradarbiavimo ir (ar) atitinkamos infrastruktūros trūkumo kitose regiono savivaldybėse. VIZA funkcinės zonos savivaldybėse nėra beveik jokios infrastruktūros (išskyrus aukščiau minėtas Inovacijų klasterio erdves Visagino savivaldybėje), skirtos viešosioms paslaugoms smulkiam ir vidutiniam verslui (toliau – SVV), veikiančiam kūrybinių industrijų, sveikatos ir socialinės ekonomikos, turizmo srityse. Atsižvelgiant į besikeičiančią ekonominę struktūrą, VIZA funkcinėje zonoje yra poreikis vystyti bendradarbiystės erdvių tinklą (VIZA: CITY-ART-LIFE), t. y. dalinantis iškylais vystyti paslaugas SVV, vykdančiam ekonomines veiklas išmanaus / šiuolaikinio miesto technologijų, skaitmeninio turinio srityse (VIZA-CITY Visagine); menų, amatų, dizaino srityse (VIZA-ART Zarasuose); sveikatinimo, tvarumo ir aplinkosaugos, socialinio verslo, turizmo srityse (VIZA-LIFE Ignalinoje).

Planuojami šios srities projektai prisidės prie Utenos regiono problemos „Bendros turizmo infrastruktūros ir kultūros paslaugų trūkumas, nepakankama bendra turizmo rinkodara“ sprendimo gerinant ir kuriant naujas paslaugas bei įveiklinant turimą infrastruktūrą, prisidedant prie kūrybinių

industrijų ir turizmo potencialo efektyvesnio panaudojimo, paslaugų fragmentiškumo ir sezoniškumo mažinimo.

VIZA funkcinės zonoje esantys **netolygumai tarp savivaldybių** sudaro sąlygas išnaudoti kitų savivaldybių geriausią turimą potencialą. Visagino savivaldybei, lyginant su Ignalinos r. ir Zarasų r. savivaldybėmis, būdingos stambesnės gamybos ir statybos sektoriaus įmonės, kitų savivaldybių ekonomika labiau diversifikuota. Kiek kitokia yra turizmo paslaugų sritys situacija. Didelius turistų srautus, ypač vasarą, pritraukia kurortinės teritorijos (Ignalina ir Zarasai). Žiemos turizmo paslaugas sėkmingai siūlo Ignalina. Zarasai, be turimo gamtos potencialo, pritraukia įvairius meno kūrėjus (pvz. Saukų meno galerija Zarasuose). Tuo tarpu Visagine, nepriklausomai nuo sezono, turistai, besidomintys energetikos ar urbanistikos temomis, lanko pagrindė tik Ignalinos atominę elektrinę. VIZA funkcinėje zonoje taip pat yra susiformavusi praktika, kada vaikai lanko gretimų savivaldybių centruose įsikūrusias švietimo įstaigas, o tai yra susiję ir su švytuokline darbuotojų migracija.

Priemone siekiamas kiekybinis ir (ar) kokybinis pokytis.

Pagrindinis Priemone siekiamas kokybinis pokytis – kooperuojant turimus išteklius, išnaudojant stiprybes visoje VIZA funkcinės zonos teritorijoje:

- padidėjęs investuotojų skaičius, pritaikius pramonės ir komercinius sklypus ir taip sudarius sąlygas naujų darbo vietų kūrimui VIZA funkcinės zonos teritorijoje;
- padidėjęs VIZA funkcinės zonos turistinis patrauklumas, panaudojant esamus gamtinius ir kitus turistinį potencialą atliepiančius išteklius;
- išplėtos visuomenės sveikatinimo ir švietimo paslaugos;

Įgyvendinus projektus planuojami pasiekti kiekybiniai pokyčiai pateikti URPP1 XV skirsnio 6 lentelėje.

Šia pažangos priemone būtų prisidedama prie 2022–2030 m. Regionų plėtros programoje nustatytų poveikio rodiklių siekimo (3 lentelė).

3 lentelė. Siektinos poveikio rodiklių reikšmės VIZA funkcinės zonos teritorijoje

Poveikio rodikliai	Pradinė reikšmė (metai)	Siektina rodiklio reikšmė (2025 m.)	Siektina rodiklio reikšmė (2030 m.)
Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų), procentai	61,7 (2020)	67,8	69,7
Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus, tūkst. Eurų	14,9 (2019)	17,3	24,4
Neformaliojo vaikų švietimo galimybėmis pasinaudojusių mokinių dalis (išskyrus ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančius vaikus) procentai	74 (2019)	74	81

VIZA funkcinės zonos teritorijoje panašios veiklos dalinai buvo įgyvendintos kaip pvz., lankymui ir turizmui pritaikyti gamtos ar kultūros objektai, infrastruktūros investicijoms įrengimas:

Visagino savivaldybės vykdyti projektai.

2020 m. Visagino savivaldybė įgyvendino investicinį projektą 07.1.1-CPVA-V-902-01-0006 „Apleistų / avarinių pastatų nugriovimas ir teritorijos valymas, regeneruojant buvusį karinį miestelį“ (projekto vertė 2,97 mln. Eur). Parengtoje infrastruktūroje 2021 m. UAB Intersurgical įgyvendino

projektą „Pasaulinio medicininių produkto gamintojo plėtros projektas“ (Utenos regiono regioninės svarbos ekonominis projektas, investicijų vertė 7 mln. Eur). Planuojamu Priemonės projektu „Visagino savivaldybės teritorijos (-ų) pritaikymas pramonės, komercijos, paslaugų verslo investicijoms“ siekiama sutvarkyti apleistą gretimą teritoriją, kuri nebuvo sutvarkyta ankstesnių projektų metu dėl finansavimo stokos.

2023 m. Visagino savivaldybė įgyvendino projektą 07.1.1-CPVA-V-906-01-0008 „Visagino inovacijų klasterio įkūrimas“ (projekto vertė 0,3 mln. Eur).

2021 m. Visagino savivaldybė kartu su VšĮ Inovacijų agentūra atidarė bendradarbiystės centrą „Spiečius“.

2013 m. Visagino savivaldybė įgyvendino projektą VP3-1.1-VRM-01-R-92-002 „Aktyvaus poilsio zonos sukūrimas Visagino ežero pakrantėje atnaujinant infrastruktūrą bei sutvarkant viešąsias erdves“ (projekto vertė 1,3 mln. Eur).

2018 m. Visagino savivaldybė įgyvendino projektą 07.1.1-CPVA-R-305-91-0004 „Buvusios „Sedulinos“ mokyklos pastato pritaikymas Visagino kultūros centro ir bendruomenės reikmėms, įrengiant miestą po vienu stogu“ (projekto vertė 0,8 mln. Eur).

Ignalinos r. savivaldybės vykdyti projektai.

Ignalinos r. savivaldybės Rojaus kaime buvo vykdytas projektas „Profesoriaus Adomo Hrebnickio pirmojo namelio – klėtelės kapitalinis remontas“, kurio metu atnaujinta dalis kultūros paveldo pastato, tačiau aplinkinė lankymo infrastruktūra, sodų tvarkymas nebuvo atliekamas dėl lėšų trūkumo, be to projektas vykdytas dar 2014 metais, kiti infrastruktūriniai projektai nuo to laiko šiame objekte nebuvo vykdyti.

Ignalinos mieste prieš 5-10 metų buvo vykdyti projektai tiek prie lankytinų ežerų, tiek Lietuvos žiemos sporto centro teritorijoje, tačiau pastaruosius 5 -10 metų nevykdėta naujų projektų. Lietuvos žiemos sporto centro teritorijoje įrengta ir atnaujinta sporto infrastruktūra: modernizuota šaudykla, pastatytas sporto centras tai yra pagrindė vykdyti profesionaliam sportui skirti projektai, tačiau lankytojams ir poilsiautojams projektai nebuvo įgyvendinti, o esamas takas, kuriuo gali vaikščioti ir važinėti lankytojai, įrengtas prieš 20 metų, jam jau reikalingas modernizavimas.

Ignalinos mieste šalia Gavio ežero buvo vykdyta dalis projekto „Bendro naudojimo teritorijų ir statinių Ignalinoje pagerinimas“ veiklų, kuriuo vieta buvo papildyta fizinio aktyvumo skatinimo ir mažosios infrastruktūros elementais. Palūšės kaime taip pat buvo įgyvendinti projektai, skirti Palūšės kaime esančių objektų bei Lūšių ežero pritaikymo lankymui, buvo įrengti pėsčiųjų takai ir automobilių stovėjimo aikštelės projektu „Naujų susisiekimo komunikacijų statyba ir esamų rekonstravimas Ignalinos rajono Rimšės ir Palūšės kaimuose“.

Zarasų r. savivaldybės vykdyti projektai.

Zarasuose ir Zarasų r. savivaldybėje jau buvo įgyvendinta nemažai panašių projektų. Zarasuose jau yra sukurta infrastruktūros, pritraukiančios investuotojus (pvz. prekybos ir paslaugų pasažas), tačiau tokio pobūdžio infrastruktūros ir investuotojams pritaiktų teritorijų Zarasuose vis dar nepakanka – jos susilaukė nemažo investuotojų susidomėjimo, tad atsižvelgiant į poreikį, daroma išvada, kad naujų kūrimas pritrauktų dar didesnę kiekį naujų investuotojų. Tokių įgyvendintų projektų, kaip Stelmužės parko, Zarasaičio pakrantės, Antazavės dvaro, Zarasų miesto Didžiosios salos sutvarkymas, kraštovaizdžio formavimas ir ekologinės būklės gerinimas Zarasų rajone ir dar daugelio kitų projektų dėka buvo plėtojamas bendras turizmo maršrutas. Dalis su VIZA funkcinės zonos numatomais veiksmais susijusių projektų, tokių kaip Antazavės dvaro vidaus ir fasado sutvarkymas, Viešųjų erdvių prie Zarasaičio ir Zaraso ežerų sutvarkymas, Dusetų prieplaukos įrengimas jau yra pradėti įgyvendinti, bet dėl finansavimo trūkumo buvo sutvarkyta tik maža būtinos infrastruktūros dalis, todėl esminiai problemos sprendimo būdai ir kompleksiniai rezultatai nepasiekti.

Vykdytų projektų apibendrinimas.

Nors ankstesniu laikotarpiu projektų VIZA funkcinės zonos teritorijoje buvo vykdoma nemažai, tačiau visų problemų tais projektais nebuvo galimybės išspręsti. Dalinai todėl, kad kai kurie projektai buvo kiek kitokios specifikos, kitų projektų nebuvo didelė apimtis, dar kiti projektai buvo įgyvendinti prieš ganėtinai nemažai laiko. Todėl įvertinus VIZA funkcinės zonos teritorijoje esančių savivaldybių turimą patirtį, siekiant pasiekti kompleksinius rezultatus, būtina įgyvendinti Priemonėje numatytas veiklas, sudaryti prielaidas pritraukti naujų investicijų ir tinkamai išnaudoti jau esamą funkcinės zonos potencialą. Projektai taip pat prisidės prie visos VIZA funkcinės zonos vieningos infrastruktūros sistemos kūrimo ir bus svarbūs visoms trimis funkcinės zonos savivaldybėms.

III SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

VIZA funkcinės zonos teritorija užima 2839 km² (40 proc. Utenos regiono teritorijos), iš jų: Visagino savivaldybės teritorija – 58 km², Ignalinos r. savivaldybės teritorija – 1447 km², Zarasų r. savivaldybės teritorija – 1334 km². Savivaldybių centrai išsidėstę ne toliau kaip 55 km atstumu vienas nuo kito (Zarasai–Visaginas – 25 km, Visaginas–Ignalina – 43 km, Ignalina–Zarasai – 54 km), todėl yra gerai pasiekiami kitų VIZA funkcijos zonos savivaldybių gyventojams.

IV SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS VEIKLOS, PROJEKTŲ VYKDYTOJAI IR PARTNERIAI

Siekiant sumažinti 2022–2030 m. Utenos regiono plėtros plane nustatytą „1 problemos „Nepakankama socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų kokybė ir prieinamumas“, 2 problemos „Nepakankama švietimo paslaugų kokybė ir prieinamumas“ 5 problemos „Žemas investicinis aplinkos patrauklumas“ ir 6 problemos „Bendros turizmo infrastruktūros ir kultūros paslaugų trūkumas, nepakankama bendra turizmo rinkodara“ giluminių priežasčių „Blogėjanti gyventojų sveikata dėl nepakankamo gyventojų švietimo ir nepakankamos infrastruktūros sveikatos srityje,

prasto asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo bei teritorinių netolygumų“, „Formalaus ir neformalaus švietimo paslaugų kokybės bei pasiekiamumo netolygumas“, „Mažas verslumas“, „Verslui nepalanki aplinka dėl infrastruktūros ir kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas“, „Žemas Utenos regiono konkurencingumas ir gebėjimas pritraukti investicijas“, „Neišnaudotas kūrybinių industrijų, kultūros kelių ir turizmo potencialas, paslaugų fragmentiškumas ir sezoniškumas“, „Neefektyvi turizmo rinkodara, bendradarbiavimo stoka regioniniu lygmeniu“ neigiamą poveikį, numatomos finansuoti veiklos:

- 1) Sąlygų tvariai verslo plėtrai sudarymas;
- 2) Gamtos ir kultūros objektų pritaikymas lankymui;
- 3) Viešųjų paslaugų infrastruktūros įvairovės padidinimas ir prieinamumo pagerinimas.

1 Veikla: Sąlygų tvariai verslo plėtrai sudarymas

Vykdam šią veiklą numatoma įgyvendinti priemonės projektus 1.1.-1.6., kurie atitinka VIZA funkcinės zonos strategijos 1.1.1.-1.1.3. ir 1.1.5. – 1.1.7. veiksmus.

Priemonės veiklos projektai, jų vykdytojai ir partneriai:

- 1.1. Visagino savivaldybės teritorijos (-ų) pritaikymas pramonės, komercijos, paslaugų verslo investicijoms, vykdytojas Visagino savivaldybės administracija;
- 1.2. Investicijoms patrauklios teritorijos įrengimas Zarasų mieste, vykdytojas Zarasų rajono savivaldybės administracija;
- 1.3. Investicijoms patrauklios teritorijos įrengimas Dūkšto sen., Ignalinos rajono savivaldybėje, vykdytojas Ignalinos rajono savivaldybės administracija;
- 1.4. Bendradarbiystės centro VIZA-CITY sukūrimas Visagine: socialinio verslumo ir kūrybinių industrijų centras su bendradarbiystės erdvėmis vykdytojas VšĮ Visagino ekonomikos plėtros agentūra, partneris Visagino savivaldybės administracija;
- 1.5. Bendradarbiystės centro VIZA-ART sukūrimas Zarasuose, vykdytojas Zarasų rajono savivaldybės administracija, partneris VšĮ Zarasų turizmo ir verslo informacijos centras;
- 1.6. Bendradarbiystės centro VIZA-LIFE sukūrimas Ignalinoje, vykdytojas Ignalinos rajono savivaldybės administracija.

Priemonės 1 veiklos projektus atitinkantys VIZA funkcinės zonos strategijos veiksmai:

- 1.1.1. Visagino savivaldybės teritorijos (-ų) pritaikymas pramonės, komercijos, paslaugų verslo investicijoms;
- 1.1.2. Investicijoms patrauklios teritorijos įrengimas Zarasų mieste;
- 1.1.3. Investicijoms patrauklios teritorijos įrengimas Dūkšto sen., Ignalinos rajono savivaldybėje;
- 1.1.5. Bendradarbiystės centro VIZA-CITY sukūrimas Visagine: socialinio verslumo ir kūrybinių industrijų centras su bendradarbiystės erdvėmis;
- 1.1.6. Bendradarbiystės centro VIZA-ART sukūrimas Zarasuose;
- 1.1.7. Bendradarbiystės centro VIZA-LIFE sukūrimas Ignalinoje.

2 veikla: Gamtos ir kultūros objektų pritaikymas lankymui

Vykdam šią veiklą numatoma įgyvendinti Priemonės projektus 2.1.-2.12., kurie atitinka VIZA funkcinės zonos strategijos 1.2.1.-1.2.12. veiksmus.

Priemonės veiklos projektai, jų vykdytojai ir partneriai:

- 2.1. Palūšėje esančių gamtos ir kultūros objektų pritaikymas lankymui, vykdytojas Ignalinos rajono savivaldybės administracija;
- 2.2. Gamtos ir kultūros objektų Rojuje pritaikymas lankymui, vykdytojas Ignalinos rajono savivaldybės administracija;
- 2.3. Paplovinio ežero pritaikymas lankymui, vykdytojas Ignalinos rajono savivaldybės administracija;
- 2.4. Lūšių ežero pritaikymas lankymui, vykdytojas Ignalinos rajono savivaldybės administracija;
- 2.5. Gavio ežero pritaikymas lankymui, vykdytojas Ignalinos rajono savivaldybės administracija;
- 2.6. Viešosios turizmo infrastruktūros plėtra Sporto g., Ignalinoje, vykdytojas Ignalinos rajono savivaldybės administracija;

- 2.7. Viešosios turizmo infrastruktūros sukūrimas, pritaikant lankymui gamtos objektus Ignalinos rajono savivaldybėje, vykdytojas Ignalinos rajono savivaldybės administracija;
- 2.8. Antazavės dvaro sodybos parko pritaikymas lankymui, vykdytojas Zarasų rajono savivaldybės administracija;
- 2.9. Zarasaičio ir Zaraso ežerų Zarasuose pritaikymas lankymui, vykdytojas Zarasų rajono savivaldybės administracija;
- 2.11. Visagino gamtos objektų pritaikymas lankymui (sujungiant į bendrą gamtos maršrutą Visagino, Kukuižės ežerus su Gražutės regioniniu parku), vykdytojas Visagino savivaldybės administracija, partneris VšĮ Visagino turizmo plėtros centras;
- 2.12. Visagino kultūros objektų pritaikymas lankymui, įrengiant būtiną viešąją infrastruktūrą, vykdytojas Visagino savivaldybės administracija, partneris VšĮ Visagino turizmo plėtros centras;
- 2.13. Sartų ežero Dusetose pritaikymas lankymui, vykdytojas Zarasų rajono savivaldybės administracija.

Priemonės veiklos projektus atitinkantys VIZA funkcinės zonos strategijos veiksmai:

- 1.2.1. Palūšėje esančių gamtos ir kultūros objektų pritaikymas lankymui;
- 1.2.2. Gamtos ir kultūros objektų Rojuje pritaikymas lankymui;
- 1.2.3. Paplovinio ežero pritaikymas lankymui;
- 1.2.4. Lūšių ežero pritaikymas lankymui;
- 1.2.5. Gavio ežero pritaikymas lankymui;
- 1.2.6. Viešosios turizmo infrastruktūros plėtra Sporto g., Ignalinoje;
- 1.2.7. Viešosios turizmo infrastruktūros sukūrimas, pritaikant lankymui gamtos objektus Ignalinos rajono savivaldybėje;
- 1.2.8. Antazavės dvaro sodybos parko pritaikymas lankymui;
- 1.2.9. Zarasaičio ir Zaraso ežerų bei Nikajaus upės Zarasuose pritaikymas lankymui;
- 1.2.10. Sartų ežero Dusetų mstl. pritaikymas lankymui;
- 1.2.11. Visagino gamtos objektų pritaikymas lankymui (sujungiant į bendrą gamtos maršrutą Visagino, Kukuižės ežerus su Gražutės regioniniu parku);
- 1.2.12. Visagino kultūros objektų pritaikymas lankymui, įrengiant būtiną viešąją infrastruktūrą.

3 veikla: Viešųjų paslaugų infrastruktūros įvairovės padidinimas ir prieinamumo pagerinimas

Vykdam šią veiklą numatoma įgyvendinti priemonės projektus 3.1.-3.2., kurie atitinka VIZA funkcinės zonos strategijos 1.3.1.-1.3.2. veiksmus.

Priemonės veiklos projektai, jų vykdytojai ir partneriai:

- 3.1. Visuomenės sveikatinimo ir neformalaus švietimo paslaugų plėtra, vykdytojas Zarasų rajono savivaldybės administracija, partneris Zarasų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras;
- 3.2. Švietimo ir ugdymo paslaugų plėtra, vystant STEAM ugdymo modelį, vykdytojas Visagino savivaldybės administracija, partneris Visagino švietimo pagalbos tarnyba.

Priemonės veiklos projektus atitinkantys VIZA funkcinės zonos strategijos veiksmai:

- 1.3.1. Visuomenės sveikatinimo ir neformalaus švietimo paslaugų plėtra;
- 1.3.2. Švietimo ir ugdymo paslaugų plėtra, vystant STEAM ugdymo modelį.

Galimų pareiškėjų ir partnerių (*partneriai – juridiniai asmenys, kurių turtas planuojamas tvarkyti ir tvarkomas projekto lėšomis*) pasirinkimą nulemia Vietos savivaldos įstatyme nustatytos savivaldybių savarankiškosios funkcijos ir įgaliojimai. Kaip nustatyta VIZA strategijoje, gerinamas viešųjų paslaugų prieinamumas, pasiekiamumas ir kokybė, sudaromos sąlygos verslo plėtrai ir investicijoms. Minėti veiksmai ir investavimo objektai leis efektyviau užtikrinti šių Vietos savivaldos įstatyme įtvirtintų savivaldybių funkcijų vykdymą: aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga, aplinkos monitoringas (6 str. 28 p.); kūno kultūros ir sporto plėtojimas, gyventojų poilsio organizavimas (6 str. 29 p.); sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas

(6 str. 38 p.); savivaldybių sveikatinimo priemonių planavimas ir įgyvendinimas; parama savivaldybės gyventojų sveikatos priežiūrai (6 str. 18 p.).

V SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS PROJEKTŲ ATRANKA

Visai pažangos priemonei ir jos 3 veikloms numatomas projektų atrankos būdas – projektų planavimas. Tai atitinka Strateginio valdymo metodikos 135.2 papunkčio nuostatas – projektais numatoma prisidėti vykdant Vietos savivaldos įstatyme savivaldybių savarankiškąsias ir valstybės perduotas funkcijas, kadangi visi planuojamų vykdyti projektų pareiškėjai ir partneriai yra priskirtini valstybės ar savivaldybių institucijoms ar įstaigoms ir kuriais tiesiogiai prisidedama prie pažangos priemonės įgyvendinimo ir joje numatytų rezultatų pasiekimo.

VI SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS PRISIDĖJIMAS PRIE HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ ĮGYVENDINIMO

1 lentelė

Eil. Nr.	Horizontalieji principai	Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie HP
1.	Darnaus vystymosi	Regioninės pažangos priemonės 01-004-07-01-01 (RE) „Paskatinti regionų, funkcinį zonų, savivaldybių ir miestų ekonominį augimą pasitelkiant jų turimus išteklius“ finansavimo gairių ir Regioninės pažangos priemonės 01-004-07-02-01 (RE) „Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą“ finansavimo gairių yra įvardintos nuostatos, jog įgyvendinant projektus turi būti prisidedama prie darnaus vystymosi principo įgyvendinimo. Atsižvelgiant į šias nuostatas ir įgyvendinant projektus pagal šią pažangos priemonę projektuose nebus numatyta veiksmų, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui. Įgyvendinant projektus bus prisidedama prie aplinkosauginių, socialinių ir ekonominių skirtumų mažinimo tobulinamos viešosios paslaugos, gerinamas viešųjų paslaugų prieinamumas. Viešųjų paslaugų efektyvumo gerinimas prisidės prie 8-ojo Darnaus vystymosi tikslo „Skatinti tvarų, įtraukų ir darnų ekonomikos augimą, produktyvų įdarbinimą ir deramą darbą“; įgyvendinant projektus turės būti nedaroma reikšminga žala aplinkos tikslams taip pat projektuose negalės būti numatyta veiksmų, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui.

2.	Inovatyvumo (kūrybingumo)	Pažangos priemone bus netiesiogiai prisidedama prie inovatyvumo (kūrybingumo) principo, nes kuriant plečiant naują ir/ ar atnaujinant esamą viešųjų paslaugų infrastruktūrą, bus naudojamos naujausios medžiagos ir/ ar technologijos, įranga, įrenginiai.
3.	Lygių galimybių visiems	Pažangos priemonės veiklų rezultatai turės teigiamos įtakos visiems asmenims, nepriklausomai nuo jų lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kt., kadangi darni gyvenamoji aplinka labiausiai urbanizuotose teritorijose yra svarbi visiems šių teritorijų gyventojams. Projektuose ir jų veiklose nebus numatyta apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį įgyvendinant moterų ir vyrų lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų, tikėjimo, pažiūrų, negalios, sveikatos būklės, socialinės padėties, amžiaus, lytinės orientacijos ir kitais pagrindais principus. Tiek tiekėjai, vykdydami rangos darbus ir/ ar paslaugas, tiek visi sukurtos/ pagerintos infrastruktūros vartotojai nebus diskriminuojami dėl jų lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitais pagrindais principo įgyvendinimui bei turės galimybę nevaržomai tokiomis pačiomis kaip ir kitų asmenų sąlygomis naudotis paslaugomis, infrastruktūra, ir kitomis priemonėmis.

VII SKYRIUS IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

2022–2030 metų Regionų plėtros programoje Vidaus reikalų ministerijos regioninėms pažangos priemonėms 01-004-07-01-01 (RE) „Paskatinti regionų, funkcinį zonų, savivaldybių ir miestų ekonominį augimą pasitelkiant jų turimus išteklius“ ir 01-004-07-02-01 (RE) „Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą“ nustatyta išankstinė sąlyga – patvirtintos teritorinės strategijos, atitinkančios Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (Bendrųjų nuostatų reglamento), 29 straipsnio reikalavimus ir patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse yra numatytos veiklos šioms strategijoms įgyvendinti.

Išankstinė sąlyga yra išpildyta nes visos Priemone planuojamos veiklos ir jų projektai yra įtraukti į Funkcinės zonos Visagino savivaldybės, Ignalinos ir Zarasų rajonų savivaldybių teritorijose (VIZA) 2024–2029 m. strategiją, veiklos įgyvendina atitinkamus strategijos uždavinius ir finansuojamos pagal atitinkamų gairių veiklas, o strategija yra patvirtinta visų VIZA FZ esančių savivaldybių tarybų.

Pažangos priemonės 1 veikla „Sąlygų tvariai verslo plėtrai sudarymas“ įgyvendina VIZA funkcinės zonos strategijos 1.1. uždavinį „Sudaryti sąlygas tvariai verslo plėtrai“ ir finansuojama

pagal 01-004-07-01-01 (RE) gairių 2.1. veiklą „Pramoninių ir (ar) komercinių teritorijų išvystymo netolygumų pašalinimas, t. y. investicijoms tinkamų valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančių sklypų (pvz., reljefo netolygumų, sklype esančių apleistų statinių), taip pat valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančių gamybinių pastatų, inžinerinės infrastruktūros trūkumų (pvz., trūkstančių jungčių su centralizuotais elektros, dujų, šilumos, vandens ar nuotekų tinklais, pramoninėms ir (ar) komercinėms teritorijoms pasiekti reikalingos susisiekimo infrastruktūros trūkumo, atitinkamų vietinių atsinaujinančių energetikos išteklių naudojančių įrenginių trūkumo) pašalinimas ir priemonių, mažinančių neigiamą ekonominės veiklos poveikį aplinkai (triukšmą, oro, vandens taršą), įgyvendinimas (pvz., želdynų įrengimas)“ bei 2.2. veiklą „Inovatyvių socialinės, kūrybinės ekonomikos ir bendro infrastruktūros naudojimo iniciatyvų plėtra (pvz., įrengiant gamybines, maisto, kūrybinių industrijų bendradarbybės erdves viešuosiuose pastatuose)“.

Pažangos priemonės 2 veikla „Gamtos ir kultūros objektų pritaikymas lankymui“ įgyvendina VIZA funkcinės zonos strategijos 1.2 uždavinį „Pritaikyti turizmo, gamtos ir kultūros objektus lankymui“ ir finansuojama pagal 01-004-07-01-01 (RE) gairių 2.4 veiklą „Viešosios turizmo infrastruktūros modernizavimas ar sukūrimas, pritaikant gamtos ir kultūros objektus lankymui (taip pat neįgalųjų poreikiams)“.

Pažangos priemonės 3 veikla „Viešųjų paslaugų infrastruktūros įvairovės ir prieinamumo pagerinimo sukūrimas“ įgyvendina VIZA funkcinės zonos strategijos 1.3. uždavinį „Sukurti viešųjų paslaugų infrastruktūrą“ ir finansuojama pagal 01-004-07-02-01 (RE) gairių 2.1. veiklą „Savivaldybių viešųjų paslaugų infrastruktūros (išskyrus svarbiausius valstybei kultūros objektus) efektyvinimą, modernizavimą“.

Funkcinės zonos Visagino savivaldybės, Ignalinos ir Zarasų rajonų savivaldybių teritorijose (VIZA) 2024–2029 m. strategiją Visagino savivaldybės taryba patvirtino 2024 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. TS-105, Ignalinos rajono savivaldybės taryba – 2024 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. T-173, Zarasų rajono savivaldybės taryba – 2024 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. T-120.

VIII SKYRIUS

PAŽANGOS PRIEMONĖS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Lentelė Nr. 2

Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai							
Veiklos pavadinimas	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siekimos rodiklio reikšmės		Siekimos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (metai)	Galutinė reikšmė (metai)	
1	2	3	4	5	6	7	8
1 veikla. Sąlygų tvariai verslo plėtrai sudarymas	P.B.2.0076	Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)	5 947 483,84	5 055 361,24	0 (2024 m.)	6 (2028 m.)	Rodiklis atitinka 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos (toliau – IP) 5.2. konkrečiam uždaviniui priskirtą produkto rodiklį RCO76. Tarpinė rodiklio reikšmė, atsižvelgus į projektų įgyvendinimo terminus, nenustatoma. Siekiami rodiklio reikšmė įvertinta remiantis numatomų įgyvendinti Priemonės projektų (1.1.-1.6.), kurie atitinka VIZA funkcinės zonos strategijos 1.1.1.-1.1.3. ir 1.1.5. – 1.1.7. veiksmus, sumine informacija, kuri apskaičiuota vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašo kortele, darant prielaidą, kad rodiklio reikšmė bus pasiekta kai bus baigti įgyvendinti paskutiniai šios veiklos projektai (dalies projektų numatoma pabaiga 2028 m IV ketv.).
2 veikla. Gamtos ir kultūros objektų pritaikymas lankymui.	P.B.2.0076	Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)	14 196 951,85	12 116 029,53	0 (2024 m.)	12 (2029 m.)	Rodiklis atitinka IP 5.2. konkrečiam uždaviniui priskirtą produkto rodiklį RCO76. Tarpinė rodiklio reikšmė, atsižvelgus į projektų įgyvendinimo terminus, nenustatoma. Siekiami rodiklio reikšmė įvertinta remiantis numatomų įgyvendinti Priemonės projektų (2.1.-2.9 ir 2.11.-2.13.), kurie atitinka VIZA funkcinės zonos strategijos 1.2.1.-1.2.12. veiksmus, sumine informacija, kuri apskaičiuota vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašo kortele, darant prielaidą, kad rodiklio reikšmė bus pasiekta kai bus baigti įgyvendinti paskutiniai šios veiklos projektai

							(paskutinio Priemonės veiklos projekto (2.12.) pabaiga 2029 m III ketv.).
	P.S.2.1039	Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės (kvadratiniai metrai)			0 (2024 m.)	858 514 (2029 m.)	Rodiklis atitinka IP 5.2. konkrečiam uždaviniui priskirtą specialųjį produkto rodiklį. Tarpinė rodiklio reikšmė, atsižvelgus į projektų įgyvendinimo terminus, nenustatoma. Siekama rodiklio reikšmė įvertinta remiantis numatomų įgyvendinti Priemonės projektų (2.1.-2.9 ir 2.11.-2.13.), kurie atitinka VIZA funkcinės zonos strategijos 1.2.1.-1.2.12. veiksmus, sumine informacija, kuri apskaičiuota vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašymo kortele, darant prielaidą, kad rodiklio reikšmė bus pasiekta kai bus baigti įgyvendinti paskutiniai šios veiklos projektai (paskutinio Priemonės veiklos projekto (2.12.) pabaiga 2029 m III ketv.).
	P.B.2.0058	Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama (kilometrai)			0 (2024 m.)	4,3 (2028 m.)	Rodiklis atitinka IP 5.2. konkrečiam uždaviniui priskirtą produkto rodiklį RCO58. Tarpinė rodiklio reikšmė, atsižvelgus į projektų įgyvendinimo terminus, nenustatoma. Siekama rodiklio reikšmė įvertinta remiantis numatomų įgyvendinti Priemonės projektų (2.1. ir 2.6.), kurie atitinka VIZA funkcinės zonos strategijos 1.2.1. ir 1.2.6. veiksmus, sumine informacija, kuri apskaičiuota vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašymo kortele, darant prielaidą, kad rodiklio reikšmė bus pasiekta kai bus baigti įgyvendinti paskutiniai šios veiklos projektai (numatoma 2.1. ir 2.6. projektų pabaiga 2028 m IV ketv.).
3 veikla. Viešųjų paslaugų infrastruktūros įvairovės padidinimas ir prieinamumo pagerinimas	P.B.2.0076	Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)	9 335 226,69	5 782 396,01	0 (2024 m.)	2 (2028 m.)	Rodiklis atitinka IP 5.2. konkrečiam uždaviniui priskirtą produkto rodiklį RCO76. Tarpinė rodiklio reikšmė, atsižvelgus į projektų įgyvendinimo terminus, nenustatoma. Siekama rodiklio reikšmė įvertinta remiantis numatomų įgyvendinti Priemonės projektų (3.1.-3.2.), kurie atitinka VIZA funkcinės zonos strategijos 1.3.1.-1.3.2. veiksmus, sumine informacija, kuri apskaičiuota vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašymo kortele, darant prielaidą, kad rodiklio reikšmė bus pasiekta kai bus baigtas įgyvendinti paskutinis šios veiklos projektas (numatoma 3.1. projekto pabaiga 2028 m IV ketv.).
	P.S.2.1034	Naujų ar rekonstruotų pastatų, kurių pirminės energijos paklausa yra bent 20 % mažesnė, nei			0 (2024 m.)	3 600 (2028 m.)	Rodiklis atitinka IP 5.2. konkrečiam uždaviniui priskirtą specialųjį produkto rodiklį. Tarpinė rodiklio reikšmė, atsižvelgus į projektų įgyvendinimo terminus, nenustatoma.

		reikalauja energijos beveik nevartojantis pastatas, plotas (kvadratiniai metrai)					Siekiami rodiklio reikšmės įvertinta remiantis numatomo įgyvendinti Priemonės 3.1. projekto, kuris atitinka VIZA funkcinės zonos strategijos 1.3.1. veiksmą, informacija, kuri apskaičiuota vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašymo kortele, darant prielaidą, kad rodiklio reikšmės bus pasiekta kai bus baigtas įgyvendinti paskutinis šios veiklos projektas (numatoma 3.1. projekto pabaiga 2028 m IV ketv.).
--	--	---	--	--	--	--	--

Lentelė Nr. 3

Pažangos priemonės rezultato rodikliai							
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Pradinė rodiklio reikšmė (metai)	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siekimos rodiklio reikšmės		Siekimos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (metai)	Galutinė reikšmė (metai)	
1	2	3	4	5	6	7	8
R.S.2.3040	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (hektarai)	0 (2023)	29 479 662,38	22 953 786,78	0 (2024 m.)	107,42 (2029 m.)	Rodiklis atitinka IP 5.2. konkrečiam uždaviniui priskirtą specialųjį rezultato rodiklį. Tarpinė rodiklio reikšmė, atsižvelgus į projektų įgyvendinimo terminus, nenustatoma. Siekiama rodiklio reikšmė įvertinta remiantis numatomų įgyvendinti Priemonės projektų (1.1. – 1.3., 2.1.-2.9 ir 2.11.-2.13.), kurie atitinka VIZA funkcinės zonos strategijos 1.1.1.-1.1.3. ir 1.2.1-1.2.12. veiksmus, sumine informacija, kuri apskaičiuota vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašymo kortele, darant prielaidą, kad rodiklio reikšmės bus pasiekta kai bus baigti įgyvendinti paskutiniai šios veiklos projektai (paskutinio Priemonės veiklos projekto (2.12.) pabaiga 2029 m III ketv.).
R.S.2.3039	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)	0 (2023)			0 (2024 m.)	25 610 (2028 m.)	Rodiklis atitinka IP 5.2. konkrečiam uždaviniui priskirtą specialųjį rezultato rodiklį. Tarpinė rodiklio reikšmė, atsižvelgus į projektų įgyvendinimo terminus, nenustatoma. Siekiama rodiklio reikšmė įvertinta remiantis numatomų įgyvendinti Priemonės projektų (1.3.-1.6. ir 3.1.-3.2.), kurie atitinka VIZA funkcinės zonos strategijos 1.1.5.-1.1.7. ir 1.3.1.-1.3.2. veiksmus, sumine informacija, kuri apskaičiuota vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašymo kortele, darant

							prielaidą, kad rodiklio reikšmė bus pasiekta kai bus baigti įgyvendinti paskutiniai šios veiklos projektai (numatoma dalies projektų pabaiga 2028 m IV ketv.).
R.S.2.3025	Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius (<i>naudotojai per metus</i>)	0 (2023)			0 (2024 m.)	2 600 (2028 m.)	Rodiklis atitinka IP 5.2. konkrečiam uždaviniui priskirtą specialųjį rezultato rodiklį. Tarpinė rodiklio reikšmė, atsižvelgus į projektų įgyvendinimo terminus, nenustatoma. Siekiama rodiklio reikšmė įvertinta remiantis numatomų įgyvendinti Priemonės projektų (2.1. ir 2.6.), kurie atitinka VIZA funkcinės zonos strategijos 1.2.1. ir 1.2.6. veiksmus, sumine informacija, kuri apskaičiuota vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašymo kortele, darant prielaidą, kad rodiklio reikšmė bus pasiekta kai bus baigti įgyvendinti paskutiniai šios veiklos projektai (numatoma 2.1. ir 2.6. projektų pabaiga 2028 m IV ketv.).

Regiono plėtros tarybos
administracijos direktoriaus
funkcijas atliekanti ekspertė

Daiva Karvelienė